

Bulletin

Raad van Kerken Arnhem
www.rvkarnhem.nl

Digitale nieuwsbrief nr. 63
13 december 2017
Verschijnt maandelijks

In dit nummer:

- **Elkaar zijn wij gegeven** – Column
- **Bekommer u om de noden van de heiligen en wees gastvrij** – Overweging
- **Lessons and Carols in de Walburgis** – 16 december
- **Welkom bij de Tafel van Hoop** – 18 december
- **Kerst met het OLVé koor** – 24 december
- **Top 2000 kerkdienst!** – 30 december
- **Nieuwjaarsbijeenkomst met uitreiking Diaconale prijs** – 9 januari
- **Zin in de regio** – Site voor mensen met spirituele, culturele interesse
- **Kersfeest 2017 met het Leger des Heils**
- **Elke vrijdagmiddag het Coventrygebed in de Walburgis**
- **Stichting Kruispunt te gast bij de RvK Arnhem**
- **Ontmoeting Arnhem-Gera 2017 - terugblik**
- **“Het klopt wel maar het deugt niet” – Terugblik Thee met thema 26 november**
- **Eindejaarsgroet!**
- **Colofon**

Bekommer u om de noden van de heiligen en wees gastvrij

uit de brief van Paulus aan de Romeinen, hoofdstuk 12 vers 13

Het thema “gastvrijheid” kwam de afgelopen periode bij me boven drijven.

Afgelopen jaar zijn we als kerkgenootschap het gesprek aangegaan met een andere gemeente die onderdak zocht. Praktische en inhoudelijke vragen komen dan aan de orde.

Naast elkaar een gebouw delen is niet altijd gemakkelijk omdat iedereen zo z'n eigen gewoontes heeft. Maar mét elkaar een gebouw delen, is een grotere uitdaging.

Met elkaar een geloofsgemeenschap vormen is een visioen dat ons wenkt.

De (kerkordelijke) vragen en praktische zaken kunnen dat visioen zomaar verstoren.

Het was en is onze overtuiging dat wij vanuit de oecumenische roeping, dat gesprek moeten voeren.

“Elkaar zijn wij gegeven”

Het is 9.00 uur en nog koud in het Inloophuis. Twee vrijwilligers doen de verwarming omhoog, maken de zaal klaar, zetten koffie en thee en vullen de koektrommel. Even voor 10 uur - om de grote ronde tafel en aan de kleinere tafels erachter staan gastvrij stoelen klaar. De koffie geurt, de zaal is intussen warm, de kaarsen branden en de eerste bezoekers komen binnen. Mensen die weten dat ze elke dinsdag -en donderdagochtend aan kunnen schuiven voor een praatje, kop koffie, luisterend oor, ontmoeting, krantje, spelletje kaart, een gesprek met de buurtpastor.

Op de eerste verdieping is de kledinghoek, waar ieder terecht kan om voor een klein bedrag kleding uit te zoeken. Aan het eind van de ochtend liggen broden klaar in de hall. Wie dat wil, kan een brood meenemen.

De gastvrouwen en gastheren, de mensen van de kledinghoek, de chauffeur die het weg-te-geven brood ophaalt en aflevert in het Inloophuis, allemaal ‘gouden’ mensen die vaak al jaren dit werk met hart en ziel doen, vrijwillig. Mensen ieder voor zich met hun eigen verhaal.

De bezoekers, mensen die zich thuis voelen in het Inloophuis, weet hebben van elkaars lief en leed, eveneens mensen met hun eigen verhaal. Prachtig dat deze verhalen zich op die plek verbinden tot een groter gezamenlijk verhaal. Het verhaal van zoveel verschillende mensen, die met elkaar deze mooie plek vormen en in stand houden, dit huis in de wijk. Dit thuis voor velen. Waar niets moet, gebeurt ontmoeten.

Carla Kool (Buurtpastoraat St. Marten/ Klarendal)

Zolang wij ademhalen, schept Gij in ons de kracht

om zingend te vertalen waartoe wij zijn gedacht.

Elkaar zijn wij gegeven tot kleur en samenklank.

De roepstem om het leven geeft stem aan onze dank.

Sytse de Vries

Wij zijn gastvrij geweest. We hebben letterlijk en figuurlijk ruimte gemaakt. Maar werkelijke gastvrijheid kost iets, stelt vragen aan onze wijze van kerk zijn. We komen onze eigen gevoeligheden en vanzelfsprekendheden tegen. Maar vooral ontmoeten we veel herkenning, er valt goed samen te praten. Werkelijke gastvrijheid doet op de een op andere manier een beetje pijn, maar wat kan het veel opleveren als je elkaar in alle openheid ontmoet.

Een ander moment was toen ik bezig was met de ledenadministratie.

Soms heb je een paar uur nodig voor dat soort rustige klussen. Verhuizingen, iemand is overleden, er is een kind gedoopt en gelukkig hebben we ook een paar belangstellenden kunnen opnemen in onze lijst.

Gastleden noemen wij ze, zij zijn onze gasten.

Toen schoot me door het hoofd: zijn wij gastvrij? Wat betekent het eigenlijk voor een kerk om gastvrij te zijn? Een aantal dingen liggen voor de hand: je heet mensen welkom, spreekt hen aan zonder opdringerig te worden. Er is voor elke zondag een boekje waarin staat wat we doen tijdens de viering zodat het voor iedereen goed te volgen is. Vooral proberen we in woord en gebaar te laten merken dat iedereen welkom is, ongeacht zijn of haar levensverhaal. We nemen de mensen zoals ze zijn, nog sterker: we ontvangen hen als broeders en zusters van God gegeven. Ik denk dat daar de kern ligt van gastvrijheid die wij als opdracht hebben ontvangen.

Nog sterker ervaar ik dat tijdens de eucharistieviering. Als wij worden uitgenodigd voor de communie dan valt het onderscheid tussen parochianen en gasten even weg. Wij zijn dan allemaal gasten en de Heer is onze Gastheer. Dan is er alleen nog sprake van een "wij" in de kring rondom het altaar.

In de kerken én in deze wereld staan groepen mensen soms naast en soms tegenover elkaar. Ik hoef geen voorbeelden te noemen. Op zondagochtend horen we bij elkaar omdat we bij Christus horen. Visioen van hoe het zal worden.

Joke Kolkman, Oud- Katholiek pastoor Arnhem en Nijmegen

Lessons and Carols in de Walburgis

Op zaterdagavond 16 december vindt in Arnhem weer de jaarlijkse Service of Nine Lessons and Carols plaats. Deze viering ter voorbereiding op het kerstfeest wordt georganiseerd door de Anglicaanse kerk van Arnhem/Nijmegen. Een echte Engelse dienst met koorzang en samenzang.

De Christmas Carols ontstonden in de vijftiende eeuw. Minstrelen vertaalden het kerstverhaal in eenvoudige woorden en muziek, die voor iedereen te begrijpen waren. Hun liederen hadden veelal een refrein, dat door iedereen kon worden meegezongen.

Vanaf de zestiende eeuw werden deze populaire liederen door de officiële kerk geweerd. Ze overleefden echter op het platteland. In de negentiende eeuw ontstond er een hernieuwde belangstelling voor.

De Anglicaanse Kerk schiep een nieuwe traditie: the Ceremony of Nine Lessons and Carols. Korte Bijbellezingen en liederen wisselen elkaar af en vertellen samen het verhaal over de geboorte van Jezus.

Voorheen vond deze viering plaats in de Sint Jan, daarna in de Lutherse kerk.

Nu deze kerken aan de eredienst onttrokken zijn, zullen de Lessons and Carols plaatsvinden in de Walburgis, **Sint Walburgisplein 1, 6811 BZ Arnhem.**

De deelnemende koren zijn het Choir of the Church of St Mary and St Anna uit Haarlem en The Anglican Singers uit Amsterdam. Beide koren staan onder leiding van dirigent Martin van Bleek

Aanvang 19.00 uur toegang vrij, collecte bij de uitgang.

Een middeleeuws kerstspel

Uitgevoerd in Arnhem

Dit oorspronkelijke, levendige spel komt uit het grensgebied tussen Slowakije en Oostenrijk. Met het temperament en de warmte van de mensen in deze streken wordt het kerstverhaal verteld. De engel, die de geboorte bij Maria aankondigt, de waard, die Maria en Jozef afwijst en de herders, die in hun droom de boodschap van de geboorte ontvangen, ieder zoekt vanuit zijn of haar eigen plek in de samenleving een verhouding tot het Kerstkind.

Een actueel spel! Zoeken wij niet nog steeds onze verhouding tot de geboorte van Christus op aarde? En leeft Hij niet vaak als een vluchteling te midden van ons?

Het spel is voor alle leeftijden inspirerend. Het duurt ongeveer 5 kwartier en is daarom niet geschikt voor kinderen jonger dan 6 à 7 jaar.

Zaterdag 17 december 17.00 uur, Parkstraatkerk, Parkstraat 31a Arnhem

Dinsdag 19 december, 19.00 uur, Johanneskapel, Brugstraat 5, Arnhem

Let op: In het vorige Bulletin stonden onjuist aanvangstijden. Hier vindt u de juiste aanvangstijden.

Informatie bij Dick Blokker: dickblokker@hotmail.com

Welkom bij de Tafel van Hoop

Kerk in Actie roept op om op **18 december** overal *Tafels van hoop* te organiseren voor en met vluchtelingen. Zo kunnen we samen de langste tafel van Nederland vormen (kerkinactie.nl).

In Arnhem zijn veel mensen die vluchtelingen een helpende hand bieden, hen gastvrij ontvangen en wegwijs maken in onze stad.

Voor hen samen organiseren we een gezellige (gratis) halal maaltijd in **De Gaanderij, Driemondplein1, 6843AN, Arnhem- Elderveld, inloop vanaf 18.00 uur.**

Iedereen die één of meer vluchtelingen uitnodigt en meeneemt is van harte welkom.

Er is plaats voor ongeveer 80 mensen, meld daarom snel aan met hoeveel personen je komt (uiterlijk voor 14 december).

Geef ook aan als er diëetwensen zijn en of het wellicht mogelijk is muziek te maken om het feest op te luisteren. Je ontvangt na aanmelding een bevestiging.

Ans Bosma, bosma.ans@gmail.com en *Anja Vogelzang* mmv. Resto van Harte Arnhem, Raad van Kerken Arnhem, Diaconie Prot. gemeente Arnhem, De Gaanderij-SWOA

Kerstavond met het OLVé koor

Op 24 december begint om 21.00 uur de kerstviering met het OLVé koor.

U bent welkom in de Walburgiskerk.

Vanaf 20.30 uur zingen wij gezamenlijk kerstliederen.

Top2000 kerkdienst!

Wanneer? Zaterdag **30 december 2017, 20.00 uur**

Waar? **Ontmoetingskerk**, Admiraal Helfrichlaan 27, **Dieren**

Achter de schermen wordt hard gewerkt aan een Top2000 dienst met het thema: "Geloof in de muziek?"

De popnummers worden ingestudeerd, er is professioneel licht en geluid, de kerkzaal wordt verbouwd en na afloop kun je napraten in het Top2000 café. Kortom een mooie, gezellige dienst.

Wil jij dit feest met inhoud niet missen? Kom dan op zaterdag 30 december naar de Ontmoetingskerk. De kerk is vanaf 19.30 uur open. Jij en je vrienden zijn van harte welkom! Bij binnenkomst kunnen er muntjes gekocht worden -pinnen is niet mogelijk- om de drankjes te betalen.

Na afloop is er een collecte.

Meer informatie bij Rini van Dijkhuizen, tel. 06 30618049

Nieuwjaarsbijeenkomst met uitreiking Diaconale Prijs

Wij willen u nu al uitnodigen voor de Nieuwjaarsontmoeting van de Raad van Kerken Arnhem.

Op dinsdagmiddag 9 januari a.s. hopen wij u te ontmoeten in de benedenzaal van de **Diaconessenkerk**.

Vanaf **16.00 uur** bent u daar van harte welkom.

Deze keer staat de spot op Diaconie

Bijzonder is, dat wij tijdens de bijeenkomst de winnaars van de Diaconale Prijs 2017 bekend zullen maken.

De jury is er al helemaal uit

Mis dit niet

Graag tot 9 januari

Bulletin januari 2018 verschijnt vroeger

I.v.m. onze Nieuwjaarsontmoeting verschijnt het volgende Bulletin al op **5 januari**.

Kopijdatum: 2 januari.

Zinnige activiteiten in de regio Arnhem

Voor mensen met een spirituele en/ of culturele interesse

U vindt het op

www.zininderegio.nl

Deze website biedt op één plek informatie over zinnige activiteiten in onze regio. Dit kunnen zijn concerten, bijzondere vieringen, lezingen, cursussen, tentoonstellingen, theater, kleinkunst, kringen, films, jeugdactiviteiten, evenementen, enz.... Ze zijn bedoeld voor mensen met een spirituele en/ of culturele interesse.

De website is **gratis** toegankelijk voor het publiceren van evenementen. Wel dient u zich aan te melden. Zie onderstaand emailadres. Daarna ontvangt u een inlogcode.

Commerciële promotie is niet toegestaan. Voor een roulerende advertentie op de voorpagina wordt €15,- per maand in rekening gebracht.

Email: info@zininderegio.nl

Twitter: @zininderegio

Kerstfeest 2017 met het Leger des Heils

Beleef het eens mee!

Kerstpotten

De traditionele kerstpotten staan ook dit weer op het Land van de Markt en in winkelcentrum Kronenburg en Eldershof op 9-14 -15-21 en 22 december steeds vanaf 10.30 uur. De opbrengst is bestemd voor Kerst en sociale activiteiten van het Leger des Heils in Arnhem.

Dit jaar zullen er ook weer kerstpakketten worden uitgedeeld en er zal een kerstviering zijn voor ouderen en alleenstaanden. Hierdoor proberen we mede iets te doen tegen de toenemende eenzaamheid. Mocht u het ook leuk vinden om een uurtje bij de kerstpot te staan meld u zich dan bij Joop Toeter tel. 06 26878386

Kerstviering voor mensen met een beperking en kinderen

Op zondagavond 17 december om 19.00 uur zullen we een kerstviering houden voor mensen met een verstandelijke beperking en de kinderen, maar u bent natuurlijk ook welkom! Gezellig samen zingen en natuurlijk koffie met iets lekkers. Het zangkoor en Praisegroep verlenen hun medewerking. Iedereen is welkom in ons gebouw aan de Leidenweg 11-13

Kerstfeest voor ouderen en alleenstaanden

Op zaterdag 16 december zal er vanaf 10.00 uur tot ca.14.30 uur een mooi kerstfeest worden gehouden in het gebouw van het Leger des Heils aan de Leidenweg 11-13 U wordt vanaf 10.00 uur welkom geheten met een kopje koffie of thee Als afsluiting van het kerstfeest krijgt u een heerlijke lunch aangeboden. Verder zal het programma bestaan uit veel samenzang met medewerking van het zangkoor. Toegangskarten kunnen gratis worden afgehaald op woensdag 6 en 13 december tussen 10.00 uur 12.00 uur op de Leidenweg 11-13, Elderveld Telefonisch reserveren kan ook 026-3817924 of 026-4423078

Christmas Walk Inn

Op vrijdag 22 december zal er van 15.00 uur tot 19.00 uur op de Leidenweg 11-13 een gezellige *Christmas Walk Inn* zijn waar u hartelijk welkom bent. In een ontspannen sfeer kunt u spelletjes doen, praten, hapje, drankje, open podium, kerstverhaal, kerstkaarten maken, stampotbuffet en gewoon elkaar ontmoeten in de wijk. Voor info en opgave buffet bel met 0612078774 We kijken naar je uit!

Samen zingen in Rijnstate ziekenhuis

Op kerstavond zondag 24 december is er om 18.30 uur Kerstsamenzang in de hal (Atrium) van ziekenhuis Rijnstate. Iedereen mag meezingen, patiënten, bezoekers en andere belangstellenden. Samen zingen we dan de alom bekende kerstliederen.

Kerstnachtdienst

Op zondagmorgen 24 dec om 10.00 uur zal er geen samenkomst worden gehouden.

Later op de avond van zondag 24 december wordt er om 22.00 uur in het kerkgebouw van het Leger des Heils aan de Leidenweg 11-13 een sfeervolle Kerstnachtdienst gehouden met als Thema: "We gaan voor goud". De voorzang begint om 21.45 uur. Met muzikale bijdragen van Brassband Gelderland. Iedereen is hartelijk welkom.

Wilt u meer informatie over de genoemde activiteiten neem dan gerust contact op met Luitenant Jeroen Herben tel. 026 3270822 of de secretaris Joop Toeter tel. 026 3817924

Elke vrijdagmiddag wordt in de Walburgiskerk gebeden voor vrede en verzoening.

De Coventry werkgroep organiseert dit wekelijkse gebed voor vrede en verzoening iedere vrijdag van **12.30 – 12.45 uur** in de Walburgiskerk.

Dit zogeheten **Coventrygebed** is destijds in gang gezet door inwoners van de Engelse stad

Coventry, die na het Duitse bombardement op hun stad en de verwoesting van hun kathedraal weigerden zich te laten meeslepen in de orgie van wraak en geweldsdenken, die Europa in de jaren daarna in de ban hield. In plaats daarvan werd daar toen het initiatief genomen tot een voortdurend gebed voor vrede en verzoening. Tot op heden nagevolgd en wel wereldwijd.

De band met Arnhem is de in de oorlog verwoeste binnenstad en kerken; de Walburgiskerk en de grote Eusebiuskerk.

Stichting Kruispunt te gast bij de Raad van Kerken Arnhem

Op 28 november waren twee vertegenwoordigers van Stichting Kruispunt aanwezig bij de Algemene vergadering van de Raad van Kerken Arnhem.

Connie Vlieg, één van de twee pastores die werkzaam zijn bij Kruispunt, vertelt hoe de dagelijkse praktijk eruit ziet: "Vanochtend waren er 54 mensen binnen met heel uiteenlopende achtergronden: verslaving, psychiatrie, criminaliteit en dakloosheid tref je in allerlei vormen aan". Toch is de gemeenschap hecht: toen er onlangs een vaste bezoeker voor de deur van Kruispunt overleed, is er door de bezoekers een afscheid verzorgd met mooie, zelfbedachte rituelen.

Ook uitgeprocedeerde asielzoekers zijn welkom bij Kruispunt. Connie benoemt hoe moeilijk ze het vindt, dat ook Kruispunt niets aan hun status kan veranderen: "Het moeilijkste is om niks te (kunnen) doen en toch naast iemand te blijven staan, het uithouden met mensen in hun uitzichtloosheid". Dit geldt eigenlijk voor de meeste bezoekers van Kruispunt maar voor uitgeprocedeerde asielzoekers is het nog wranger.

Barth van Eeten, voorzitter van het bestuur, belicht de ontwikkelingen die zich in 2017 hebben voorgedaan. De financiële situatie van Kruispunt is gelukkig iets rooskleuriger dan in 2016. Dit heeft een aantal redenen:

- Eind 2016 heeft Kruispunt, samen met de Duif, het pand kunnen kopen van de PGA: hierdoor zijn de huisvestingskosten per jaar flink gedaald. Deze koop werd mogelijk door een renteloze lening van de Nicolai Broederschap en de Dullertsstichting.
- Daarnaast heeft de gemeente zich verplicht vanaf 2018 alle personeelskosten te betalen. Dit is een rechtzetting van een scheefgegroeide situatie: vroeger betaalde de gemeente ook alle personele lasten. Deze lasten bedragen op het moment 65% van alle kosten.
- Het aantal giften was in 2017 groter dan het jaar daarvoor, onder andere door bijzondere activiteiten zoals bazaars die door diverse geloofsgemeenschappen zijn georganiseerd. Voor deze en andere vormen van steun is Kruispunt de kerken zeer erkentelijk.

Kruispunt heeft op het moment een tekort aan vrijwilligers en vraagt daarom aan de kerken of daar mensen te vinden zijn die stevig genoeg in hun schoenen staan om dit moeilijke maar ook zeer dankbare werk te ondersteunen. Het gaat hierbij om het aanwezig zijn op de ochtendinloop van 10.00-13.00 uur en bij de avondmaaltijd van 16.30-19.00 uur, elke dag behalve op zondag. Iedere hulp, ook al zou u maar één dagdeel beschikbaar hebben, is welkom.

U kunt hierover meer informatie krijgen van Anton Metske of Connie Vliet:
stichtingkruispunt@planet.nl

Ontmoeting Arnhem – Gera 2017

500 jaar Reformatie – Nederlandse inbreng

De werkgroep STIOC – Stedelijke Internationale Oecumenische Contacten – onderhoudt namens de Raad van Kerken in Arnhem al decennia lang oecumenische contacten met de Raad van Christelijke Kerken in Gera. Eind oktober 2017 heeft een groep van 14 personen uit Arnhem een bezoek gebracht aan Gera, gelegen in het oosten van de Duitse deelstaat Thüringen. In het vorige Bulletin heeft U een reisverslag kunnen lezen en ook persoonlijke impressies van enkele reizigers.

In dit Bulletin gaan we kort in op de Nederlandse inbreng tijdens deze ontmoeting met de Raad van Christelijke Kerken in Gera. Onze bijdragen stonden in het teken van Maarten Luther, gezien vanuit Nederlands perspectief. Zoals bekend komt het aantal Lutheranen in Nederland net boven de 10.000 uit, terwijl in Duitsland het aantal Lutheranen 12.000.000 bedraagt. Wereldwijd behoren 70.000.000 mensen tot de Lutherse kerken.

Oecumenische kerkdienst op dinsdag 31 oktober 2017 bij het Lutherkruis in Gera. Foto is gemaakt door Els van Essen.

- De eerste Nederlandse bijdrage was van Wina Bakker die inging op de vraag waarom het Lutheranisme geen vaste voet aan de grond kreeg in Nederland in de 16de en 17de eeuw. Het boek van Prof. Mirjam van Veen getiteld *Luther en calvinistisch Nederland* geeft een helder overzicht van dit vraagstuk.

- De tweede bijdrage was van Ida Eldering, voorzitter van STIOC. Zij sprak over Luther als persoon en de invloed van Luther op de kerklieders in Nederland. Luther zag het kerkelijk lied als middel om de gemeente bij de boodschap van het Evangelie te betrekken; het is lofzang, catechismus, gebed en verkondiging in één. Informatie over de oorspronkelijke Duitstalige Lutherliederen en de Nederlandse vertalingen is te vinden op www.kerkliedwiki.nl.

- De derde bijdrage van Theo van Driel behandelde enkele aspecten van het Lutheranisme in Nederland anno 2017. Hij ging ondermeer in op de positie van het diaconaat in de Lutherse Gemeente en de relatie met de Protestantse Kerk van Nederland. De bijdrage van Theo van Driel is middels onderstaande link te lezen.

<http://rvkarnhem.nl/welkom/nieuws/?post=lutheranisme-in-nederland-anno-2017>

- Tenslotte verzorgde Hans van de Wal een preek op dinsdag 31 oktober. Aan deze feestelijke dienst in de Salvatorkerk verleenden drie toneelspelers van het theater van Gera hun medewerking met enkele scènes uit een toneelstuk (*Unduldsame Gespräche*) over Luther en diens betekenis in de Duitse geschiedenis. Dit toneelstuk was de avond tevoren in dezelfde Salvatorkerk in première gegaan. De predikanten Frank Hiddemann (Gera) en Hans van de Wal reageerden elk in een korte preek op de betreffende scènes. De preek van Hans van de Wal is middels onderstaande link te lezen.

<http://rvkarnhem.nl/welkom/nieuws/?post=preek-van-hans-van-de-wal-in-gera-op-dinsdag-31-oktober-2017>

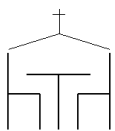
Klaas van der Hoek, secretaris STIOC

Aansluitend aan bovenstaande bijdrage van de werkgroep STIOC aan dit Bulletin nog informatie over onze partnergemeente in Gera. Onderstaande link geeft toegang tot de site St. Salvator Gera met o.a. een verslag van de preek, die ons STIOC lid Dr. Hans van de Wal uit Velp op 31 oktober in Gera hield en andere informatie.

<http://www.sankt-salvator-gera.de/gottesdienst/predigten/>

‘Het klopt wel maar het deugt niet’

Verslag Thee met Thema met Stevo Akkerman op 26 november

‘Onze maatschappij – een amoreel universum?’, met deze vraag leidde Stevo Akkerman (schrijver en columnist bij Trouw) de 100 aanwezigen met behulp van zijn lezing langs allerlei instituties, waarbij velen het gevoel krijgen ‘het klopt dan misschien wel, maar deugt het ook?’. Een vraag die aanvankelijk vooral gesteld werd toen het ging om het bankwezen in de City van Londen, waar Joris Luyendijk zijn boek ‘Dit kan niet waar zijn’ over schreef. Maar de vraag werd op veel meer plaatsen herkend, overall waar mensen leven en werken. Dan lijkt het soms of die werelden gescheiden zijn. Er is de wereld waarin we leven, in gezins- en familieverband, in kerk, synagoge of moskee – de wereld waarin we aangesproken kunnen worden op moraal, en er is de wereld van het werk, het handelen, waarin de schijn van amoraliteit gewekt wordt. Gelden daar andere mores, of misschien helemaal geen mores? De Paradise-Papers, de corruptie in de Nigeriaanse oliehandel, de legitieme wijze van ontwijking van belasting, het ontstaan en de ontwikkeling van het populisme in de politiek; zijn het niet allemaal gevolgen van het wegvallen van de publieke moraal? Van een ontzielde, technocratische samenleving, waar de maatschappelijke moraal in de verdrukking is geraakt. Het gaat meer en meer om de cijfers, van productie en consumptie, en niet om bezieling en verbondenheid. Is er niet gaandeweg een taboe komen te liggen op ‘levensbeschouwelijke vragen’, waar zaken als

schoonheid, kwaliteit en rechtvaardigheid besproken kunnen worden? Midden tussen al deze vragen kun je soms 'kantelmomenten' ontdekken. Als bij onderwijs er ergens toch meer aandacht is voor de bedoeling van het onderwijs dan voor methodiek en resultaat. Als er ergens in de zorg toch meer aandacht is voor de hele mens dan voor producten, zorguren en aantallen handelingen. Als er bankiers zijn die zich realiseren dat het gevaar bestaat 'zichzelf te verliezen', niet alleen voor personen maar voor de hele samenleving. Als de spanning die er altijd is tussen ideaal en werkelijkheid niet weggestopt wordt, maar benoemd kan worden. Hoopgevend daarbij zijn vooral de voorbeelden 'van onderop', als burgers in hun wijk zelf de groenvoorziening ter hand nemen, als buurthuizen gerund worden door buurtbewoners, als er broodfondsen ontstaan voor zzp'ers die geld opzijleggen voor als er een van hen langdurig ziek wordt. Hans Achterhuis noemt dit de 'olifantenpaadjes', die haaks staan op de keurig aangelegde wegen, maar volop in gebruik zijn en begaan worden. Die geen totale omwenteling veroorzaken, maar laten zien 'hoe het anders, hoe het beter kan', zodat de zaken niet alleen maar kloppen, maar nog deugen ook.

Hannie Nusselder

**Raad van Kerken Arnhem
wenst alle lezers
goede Kerstdagen
en een voorspoedig 2018!**

Colofon

Bulletin is een uitgave van de Raad van Kerken Arnhem.

Secretaris a.i.: Johannes Kon

Opmaak: Gerrit Koning

Coördinator columns: Kees Tinga

Eindredactie: Dagelijks bestuur

Alle in Arnhem gevestigde christelijke kerken en geloofsgemeenschappen kunnen in de Raad vertegenwoordigd zijn indien ze de uitgangspunten en doelstellingen onderschrijven. Voor een overzicht van organisaties en activiteiten is een brochure beschikbaar.

Kopij voor het januarinumnummer inzenden vóór 2 januari 2018 aan
bulletin.rvkarnhem@gmail.com

Het volgend bulletin verschijnt op 5 januari 2018.

Deze nieuwsbrief wordt verzonden naar 385 emailadressen.

De Raad van Kerken te Arnhem heeft een eigen website: www.rvkarnhem.nl

Het bankrekeningnummer is NL90INGB 0000 87 14 97 t.n.v. Vereniging Raad van Kerken Arnhem.

Reacties op dit bulletin kunt u mailen naar onze secretaris Johannes Kon
aris.kon.arnhem11@gmail.com of naar bulletin.rvkarnhem@gmail.com